

[Jane Oksen]

at foretage et eller andet, og så kunne det jo være, man alligevel nedlagde amterne. Det har vi jo lov til at håbe på i Fremskridtspartiet.

Hermed sluttede forhandlingen.

### Afstemning

Lovfortslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

### Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

### 19) Første behandling af lovforslag nr. L 235:

*Forslag til lov om kommunernes ret til at opheve aftaler med virksomheder, hvis moder-, datter- eller søsterselskaber driver virksomhed i Den Sydafrikanske Republik eller Namibia.*

Af Ejner Larsen (SF) m.fl.

(Fremsat 15/3 88).

Lovforslaget sattes til forhandling.

### Forhandling

### Indenrigsministeren (Thor Pedersen):

Det er nu tredje gang inden for en ganske kort periode, at vi i Folketinget drøfter spørgsmålet om kommunernes ret til at opsiges kontrakter med firmaer med den begrundelse, at selskabets moderselskab har interesser i Den Sydafrikanske Republik eller Namibia.

Senest den 18. februar 1988 behandlede Tinget et beslutningsforslag fra Fælles Kurs med samme emne. SF udtalte dengang, at det nu foreliggende lovforslag fra SF stort set var identisk med forslaget fra Fælles Kurs. Det kan på denne baggrund næppe undre, at regeringen fortsat er imod lovforslaget.

Som regeringen tidligere har givet udtryk for, er udenrigspolitik et anliggende for regering og Folketing. Hvis et lovforslag som det foreliggende gennemføres, et forslag, hvor kommunerne selv kan vælge, om man vil opsiges afta-

lerne eller ej, vil det betyde, at enhver kommunalbestyrelse kan drøfte spørgsmålet om hensigtsmæssigheden af sanktioner mod Sydafrika, et i høj grad udenrigspolitisk emne.

Forskellige tilkendegivelser fra forskellige kommunalbestyrelser vil, som også udenrigsministeren tilkendegav under behandlingen af beslutningsforslaget den 18. februar 1988, give et unødigt broget billede af dansk udenrigspolitik. Hertil kommer, at kommunalbestyrelsesmedlemmer ofte vælges alene efter de synspunkter, som kandidaterne har for så vidt angår lokalpolitiske spørgsmål. Kandidaternes holdning til udenrigspolitiske emner er af gode grunde normalt ukendt for borgerne. Det mest klare eksempel på dette er vel de mange ikke-landspolitiske borgerlister, der findes landet over. Kandidaterne på disse lister har typisk ingen fælles udenrigspolitiske holdninger, og i hvert fald er de ukendte for vælgerne.

Udenrigspolitiske emner i kommunalpolitik vil derfor være et højst forstyrrende element. Interessen i kommunalbestyrelserne bør samle sig om de lokale spørgsmål.

Regeringen kan således ikke anbefale lovforslaget.

### Stavad (S):

Som allerede nævnt af indenrigsministeren var der den 18. februar 1988 en debat om et næsten tilsvarende forslag fremsat af Fælles Kurs. Dog var det et beslutningsforslag, og jeg har forstået, at det er det, der har foranlediget SF til at komme med deres eget forslag i form af et lovforslag.

Jeg kan stort set nøjes med at henvise til det, den socialdemokratiske ordfører, hr. Kelm-Hansen, sagde ved den lejlighed. Det finder man i Folketingstidende, sp. 6884. Essensen af hr. Kelm-Hansens bemærkninger var, at det jo er meget velkendt, at Socialdemokratiet har været meget aktivt i sanktionspolitikken i forhold til Sydafrika, men at vi ser en række problemer i forhold til dette forslag. Derfor er der også i forhold til Fælles Kurs' forslag stillet en række spørgsmål i Kommunaludvalget, som jeg har konstateret at der desværre endnu ikke er kommet svar på.

Derfor må vi på samme måde her sige, at vi må tage disse problemer op i Kommunaludvalget og få dem grundigt analyseret, inden vi eventuelt vender tilbage til sagen her i salen.

**Lizzie Lichtenberg (KF):**

Det forslag, hr. Ejner Larsen fra SF nævnte under behandlingen af beslutningsforslag nr. B 85 fra Fælles Kurs den 18. februar 1988, foreligger nu, og netop den tekst og den problemstilling, SF anfører her, er jo ikke spor forskellig fra den, Fælles Kurs' beslutningsforslag indeholdt.

Derfor vil jeg på Det Konservative Folkepartis og på CD's vegne også afvise dette forslag under henvisning til, at vi ikke ønsker kommunalbestyrelsesmedlemmer inddraget i udenrigspolitisk stillingtagen. Vi kan derfor ikke støtte dette lovforslag.

**Mejdahl (V):**

Da Venstres ordfører i denne sag, fru Britta Schall Holberg, er forhindret i at være her, skal jeg fremføre Venstres synspunkter.

Lovforslaget har til formål at etablere lov-hjemmel til, at den enkelte kommune kan beslutte at opsig kontrakter med f.eks. Shell som led i handelssanktionerne i forbindelse med Sydafrika.

Hvis vi vedtager dette lovforslag, tror jeg, at mange kommunalbestyrelsesmøder vil blive spændende at referere for den lokale avis – og den lokale radio ikke at forglemme. I hvert fald vil mange møder blive længere, hvis man i kommunalbestyrelserne skal diskutere udenrigspolitik, for så smager det jo altid lidt af fugl at være kommunalpolitiker. Så bliver der pludselig et helt andet perspektiv i at være kommunalpolitiker, selv for ham eller hende, der er valgt på listen, der har til formål at skaffe flere skure ved hvert busstoppested i kommunen.

Jeg har i mine år som borgmester haft adskillige henvendelser om at støtte udenrigspolitiske initiativer, men jeg har selvfølgelig hver gang afslået dem.

Det er regeringen og Folketinget, der fastlægger udenrigspolitikken, og sådan skal det forblive. Kommunerne har nok af spændende opgaver at tage sig af; de skal ikke tage udenrigspolitiske hensyn.

Venstre er imod lovforslaget.

**Ole Vig Jensen (RV):**

Forslagsstillerne er fuldt bekendt med Det Radikale Venstres holdning til spørgsmålet om sanktioner mod Sydafrika. Det har vi sammen med andre partier arbejdet aktivt for her i Fol-

ketinget. Men det er et udenrigspolitisk anliggende; det skal ikke blandes sammen med kommunalpolitik. Den opfattelse deler vi med andre, men ikke med forslagsstillerne.

Jeg skal derudover blot sige, at jeg heller ikke mener, at forslagsstillerne er i særlig overensstemmelse med virkelighedens verden, hvor det er ganske usædvanligt; at man arbejder med 6-måneders-kontrakter. Det mest almindelige er opsigelsesvarsler på 3 måneder, hvorved en kommunalbestyrelse kan frigøre sig, hvis den ønsker det, og det er dens egen suveræne ret at træffe en sådan beslutning.

Vi kan ikke støtte lovforslaget.

**Jane Oksen (FP):**

I Fremskridtspartiet mener vi heller ikke, at det overhovedet er en kommunal opgave at tage stilling til udenrigspolitiske spørgsmål. Dette forslag er formentlig opstået som følge af de aftaler, en række kommuner har haft med Shell. Det ligner meget Fælles Kurs' tidligere forslag, som vi også gik imod, så vi går selvfølgelig også imod det her.

**Glønborg (KRF):**

Kristeligt Folkeparti er godt tilfreds med, at Folketinget har vedtaget en klar politik med hensyn til sanktioner over for Sydafrika, og vi vil gerne holde fast i, at det står som en klar dansk politik.

Vi mener, at kommunalbestyrelserne skal afholde sig fra udenrigspolitik. Kommunalpolitikere er ikke valgt på udenrigspolitiske meninger, og jeg mener, at SF gør sagen – kampen mod apartheidssystemet – en bjørnetjeneste med et forslag som dette, for hvis man tænkte sig, at det blev vedtaget, risikerede vi, at der kom en lang række diskussioner rundt omkring i kommunalbestyrelserne, og at der blev truffet nogle mere eller mindre tilfældige afgørelser, som ville skabe et helt blakket indtryk af Danmarks holdning til denne sag.

Jeg vil altså derfor af både formelle og indholdsmæssige grunde advare stærkt imod at vedtage et lovforslag som det foreliggende.

**Preben Møller Hansen (FK):**

Det er et fabelagtig godt forslag – det ligner faktisk det, Fælles Kurs har fremsat. Jeg har en lumsk mistanke om, at SF har kigget Fælles Kurs over skulderen, da de formulerede deres

[Preben Møller Hansen]

forslag, men vi vil give det alt godt med på vejen og støtte det helt og fuldt.

### Ejner Larsen (SF):

For at fjerne enhver misforståelse om, hvem der har kigget andre i kortene, kan jeg rolig fortælle, at vi fremsatte vores forslag, straks efter at der havde været et samråd med indenrigsministeren, hvor indenrigsministeren sagde, at det var noget, man ikke kunne ifølge kommunalfuldmagten. Vi har ikke kigget nogen i kortene, og vi har heller ikke talt med Fælles Kurs om, hvad vi skulle gøre.

Det var en blandet modtagelse, dette forslag fik. De minusser, der var fra de forskellige partier, må skyldes, at partierne tager politisk stilling til spørgsmålet.

Vi har nemlig i dag fået besvaret nogle spørgsmål i forbindelse med det tidligere omtalte beslutningsforslag nr. B 85, hvor der bliver spurgt, hvilke ændringer der skal foretages i den kommunale lovgivning, for at det bliver muligt for kommunerne at nægte samhandel og annullere kontrakter med visse lande. Ministeren svarer uden omsvøb, at der bare skal udarbejdes de nødvendige lovbestemmelser, som tillægger kommunerne denne ret, men tilføjer dog, at det ikke er en kommunal, men en statslig opgave at føre udenrigspolitik.

De tekniske muligheder for at foretage sig noget aktivt for officielt at fremme den politik, der er vedtaget i Folketinget angående boykot af Sydafrika og de virksomheder, der samarbejder med dem, foreligger nu, men det ville man altså ikke, og så finder man på andre undskyldninger. Man siger som ålen: Man må sno sig! Der er virkelig nogle, der snor sig i denne sag. For man kan ikke bruge udenrigspolitikken i denne forbindelse; der skal ikke føres udenrigspolitik i kommunerne, men kommunerne skal have lejlighed til at diskutere, i hvilken grad de vil følge Danmarks officielle politik, som den er tilrettelagt fra denne talerstol og i denne sal.

Det er absolut ikke at føre udenrigspolitik. Der er ikke så meget udenrigspolitik i det, som når de enkelte kommuner vælger sig venskabsbyer i andre lande. Det er simpelt hen dårlige undskyldninger fra flertallet i denne sal, når man ikke kan tage sig sammen til at støtte dette forslag, og det havde været mere reelt, hvis man havde sagt: Vi er bange for at blive uenige med

Dansk Shell. Der kommer jo et valg, hvor man skal bruge penge osv., og det kunne være derfor.

Jeg synes, det er latterligt, når nogen siger, at det så ville blive spændende at være kommunalpolitiker. Jamen ville det for øvrigt være så forfærdeligt, hvis det blev spændende at være kommunalpolitiker, fordi man en gang imellem kom til at drøfte noget, der ikke hæng sammen med det, der foregår lige uden for ens dør?

Men jeg vil blive ved med at holde fast på, at dette her ikke er udenrigspolitik. Det er regering og Folketinget, der har fastlagt udenrigspolitikken, og det er op til kommunerne, i hvilken grad de vil følge den. Der findes selvfølgelig også kommunalbestyrelsesmedlemmer, der synes, at man skal gøre noget ekstra; der er da nogle mennesker i dette samfund, der har skam i livet, og som synes, at vi skal følge de muligheder, vi har for at gøre noget, op. Det er da klart, at kommunalpolitikere også kan tænke politisk. De kan da også have en moral, som får dem til at vælge at gøre sådan.

Jeg mener, at det, som indenrigsministeren var inde på, er udtryk for en grov mistillid til kommunalbestyrelsesmedlemmerne. Han sagde, at dette her ikke rigtig kunne gå, altså at kommunalbestyrelsesmedlemmer er sådan nogle mærkelige mennesker, der ikke kan tage stilling i disse sager.

Det Radikale Venstre har rejst nogle andre spørgsmål af mere teknisk karakter, idet hr. Ole Vig Jensen f.eks. var inde på en 3-månedersordning. Jamen så lad os da diskutere, om det skal være en 3-måneders-ordning; alle de muligheder er vi åbne over for under udvalgsarbejdet. Der skal intet være til hinder for den. Som jeg sagde indledningsvis, har vi i svaret fra indenrigsministeren på spørgsmål nr. 4 i forbindelse med beslutningsforslag nr. B 85 fået at vide, at det teknisk kan lade sig gøre. Kun holdningen står tilbage; alt andet ordner vi i udvalget, når vi kommer dertil.

Men hvis der stadig er nogen, der ikke vil være med, synes jeg, som jeg også tidligere har sagt, at de skal tone rent flag og sige, at det er noget, de ikke bryder sig om. Altså, at de ikke bryder sig om at være uenige med Dansk Shell og derfor stemmer imod. Det ville være klar tale.

Hermed sluttede forhandlingen.

### *Afstemning*

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

#### **Formanden:**

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

#### **Meddelelser fra formanden:**

#### **Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

*Udvalget vedr. Dansk Sikkerhedspolitik (6/4 88):*

Udtræder: Ole Espersen (S)

Nyt medl.: Lasse Budtz (S)

*Det Udenrigspolitiske Nævn (6/4 88)*

Udtræder: Ole Espersen (S)

Nyt medl.: Lasse Budtz (S)

Udtræder: Lasse Budtz (S)

Ny stedf.: Ole Espersen (S)

*Miljø- og planlægningsudvalget (6/4 88):*

Udtræder: Marianne Jelved (RV)

Nyt medl.: Jørgen Estrup (RV)

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 12. april 1988 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående Folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 16.50

---